

Abstrakt

Diplomová práce pojednává o Sdružení pro pomoc mentálně postiženým. Na příkladu této organizace vzniklé na konci 60. let zdola a bez politického krytí se práce snaží ukázat možnosti, které tehdy měli rodiče mentálně postižených dětí. Tato rodiči založená advokační platforma se od počátku své existence snažila poukazovat na paradoxní nesystémovost tuzemské institucionalizované soustavy péče o mentálně postižené. Rodičům vadila absence volby, jelikož existovaly pouze ústavy celoročního typu, restrikce návštěv, a především nemožnost spolurozhodovat o osudu svých mentálně znevýhodněných dětí. Od počátku se Sdružení snažilo působit jako partner odborníků a institucí sociální péče i politických představitelů, a to jak na celostátní, tak lokální úrovni. Zároveň ale disponovali jasným a obsáhlým programem, který definovali ještě před oficiálním založením. Na problematiku je nahlíženo prostřednictvím konceptu “pole mentálního postižení,” pomyslné sociopolitické arény, do které Sdružení vstoupilo jako nový aktér. Práce se prostřednictvím analýzy historických pramenů zaměřuje na prvních 8 číslech zpravodaje Informace členům Národního sdružení pro pomoc mentálně postiženým. V těchto číslech byly identifikovány strategie, jimiž se Sdružení snažilo balancovat mezi kritizováním a vznášením nároků na jedné straně a zdůrazňováním partnerství a spolupráce s dalšími relevantními skupinami na straně druhé. Prostřednictvím toho, co autor nazývá “platformní pozice”, mohlo Sdružení volit různé strategie a tak maximalizovat svůj koaliční potenciál, a tedy i schopnost účinně prosazovat vlastní agendu, a zároveň v době začínající normalizace předcházet podezření, že jsou pouhou aktivistickou nátlakovou skupinou. Práce přináší perspektivu, v rámci které rodiče i přes zásadně omezené možnosti, dokázali taktizovat a vyvinout překvapivé strategie ve snaze zajistit svým potomkům důstojnou budoucnost. Ve shodě s výše zmíněným tedy nelze na rodiče organizované ve Sdružení pohlížet jen jako na pasivní subjekty, trpící v totalitní nesvobodě, neboť je třeba ve shodě se soudobými historiografickými trendy zdůrazňovat, že i v době “znevýhodněných” možností dokázali se státem vyjednávat své skupinové zájmy.